

ПОД ОВИМ ЗНАКОМ
БЕШ ПОБЕДИТИ
МИЛАНСКИ ЕДИКТ
313 – 2013, СРБИЈА

IN HOC SIGNO
VINCES
EDICT OF MILAN
313 – 2013, SERBIA

Комеморативне свечаности на Крфу, острву Видо и Зејтинлику

Маузолеј на острву Видо

БЕОГРАД – На грчким острвима Крф и Видо, 26. и 27. септембра поводом 97. година искрцавања српске војске, а 28. септембра на српском војничком гробљу Зејтинлик поводом 95. година пробоја Солунског фронта биће одржане комеморативне свечаности.

Како је најавио државни секретар у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике Негован Станковић, комеморативним манифестацијама на Крфу и Виду у знак сећања на око 10.000 страдалих цивила и припадника српске војске, присуствоваће премијер Србије и министар културе, делегација Војске Србије, званичници Републике Грчке, градоначелник Крфа, министар Јонске области, као и представници више српских удружења опредељених за неговање традиција ослободилачких ратова Србије.

„Крфска епопеја, где се српска војска опорављала после голготе кроз коју је прошла током повлачења кроз Албанију у зиму 1915-1916, после више од месец дана тешких маршева по најтежем времену и беспућу, представља један од најтрагичнијих и најсудбоноснијих периода новије националне историје.

ПОД ОВИМ ЗНАКОМ
БЕШ ПОБЕДИТИ
МИЛАНСКИ ЕДИКТ
313 – 2013, СРБИЈА

IN HOC SIGNO
VINCES
EDICT OF MILAN
313 – 2013, SERBIA

Прича о Крфу, острву Видо и Плавој гробници је потресна историја страдања српских војника и једно од највећих српских светилишта ван граница Србије”, рекао је Станковић, а преноси сајт СПС.

Одавање почasti и полагање ловорових венаца поводом 97. годишњице од искрцавања српске војске биће испред Маузолеја на острву Видо у коме се налазе касете обележене мермерним идентификационим плочама у којима почива велики број припадника српске војске страдалих од исцрпљености и болести на Крфу и Виду током 1916. године.

После полагања ловоровог венца и на Морнаричком крсту, српска делегација ће положити ловоров венац и на отвореном мору у Плавој гробници, где су потапана тела палих јунака када више није било места на копну. Сматра се да је на острву Виду и у Плавој гробници сахрањено више од 10.000 српских војника, једна комплетна дивизија.

Поводом обележавања 95. годишњице пробоја Солунског фронта 28. септембра, на српском војничком гробљу Зејтинлик комеморативној церемонији присуствоваће председник Владе Србије, министар културе, делегације Војске Србије, делегација Министарства рада и борачке заштите Републике Српске, генерални конзул Амбасаде Србије у Солуну, званичници Републике Грчке као и дипломатски представници Француске, Велике Британије, Русије и Италије, навео је Станковић.

„Пробој Солунског фронта представља један од најтежих и најсудбоноснијих периода новије националне историје. Било је то доба великог страдања цивилног становништва и српских војника који су месецима истрајавали у борбама које су за циљ имале пораз непријатеља”, рекао је он.

ПОД ОВИМ ЗНАКОМ
БЕШ ПОБЕДИТИ
МИЛАНСКИ ЕДИКТ
313 – 2013, СРБИЈА

IN HOC SIGNO
VINCES
EDICT OF MILAN
313 – 2013, SERBIA

Пробој Солунског фронта пре 95. година био је један од одлучујућих догађаја за окончање Првог светског рата, при чему је ударни део пробоја изнела српска војска.

Српска војска, након пробоја Солунског фронта, ослободила је Србију, а потом и све земље које су потом укључене у нову заједничку државу. Србија је од јула 1914. до октобра 1915. мобилисала више од 707.000 људи, односно 24 одсто укупног становништва, рекао је Станковић.

„Било је то 40 одсто укупног броја мушког становништва, далеко више од било које зарађене земље. У Првом светском рату Србија је укупно изгубила, колико се зна, 1.248.136 становника, односно 28 одсто”, додао је Станковић.

Тањуг
објављено: 24.09.2013.

Видо: Јунаци тону у рану зору

Милена Марковић | 24. август 2013. 21:14 | Коментара: 0

Репортери „Новости“ путевима страдања и славе српске војске (7): Острво Видо: У маузолеју 1.289 српских војника. У Плавој гробници вечни мир за десет хиљада изнемоглих јунака

ПОД ОВИМ ЗНАКОМ
БЕШ ПОБЕДИТИ
МИЛАНСКИ ЕДИКТ
313 - 2013, СРБИЈА

IN HOC SIGNO
VINCES
EDICT OF MILAN
313 - 2013, SERBIA

Видо / Фото Игор Маринковић

Сродне вести

[Достиника - прва престоница Србије](#)

[Вечни мир пред вратима отаџбине](#)

- [Тамо далеко на слави Крфа](#)
- [Крф сачувао српску државу](#)
- [У Валони хиљаде мртвих Срба, нигде гроба](#)

БРОД у тишини, плови под грчком и српском заставом. После двадесетак минута вожње од Крфа, спушта сидро на Видо. Мало пристаниште сачувало је аутентичност из времена када су довде, сваки час, пристизале лађе са изнемоглим српским војницима. И отискивале се, одавде, према пучини одвозећи умрле.

Нема сирене, ни једне једине речи која би нарушила вечни мир јунака. А брод, пун. Путници само подижу камере. Сваки жели да понесе слику острва смрти.

Пред нама неми сведок српског страдања и славе. Шта би све могле да испричају столетни маслињаци, да којим случајем могу да говоре?

ПОД ОВИМ ЗНАКОМ
БЕШ ПОБЕДИТИ
МИЛАНСКИ ЕДИКТ
313 - 2013, СРБИЈА

IN HOC SIGNO
VINCES
EDICT OF MILAN
313 - 2013, SERBIA

На обали је бели мермерни споменик, представља анђела који крилом дочекује и испраћа бродове. И велики, мермерни крст, симбол вере страдалих. Десно, уском стазом између маслињака и четинара, долазимо до маузолеја. У камену је, изнад улаза, исписано: "Српским јунацима - Југославија". Маузолеј је подигао краљ Александар Карађорђевић Ујединитељ, 1923. године.

КО ЋЕ ИМ РЕЋИ Млади песник, Јелисије Андрић, на Крфу бележи потресне стихове о трагедији јунака са Вида: "Нећете чути и нећете знати.

Али мајке ваше? Шта ћемо им рећи, кад нам их време с домовином врати? Ко ће им смети бол да зада већи, ко ће им од вас задњи поздрав дати? Ко ће им рећи где сте закопати"?

А Милутин Бојић, својом чувеном "Плавом гробницом" подигао је поетски споменик страдалницима.

И сам је са српском војском прошао голготу Албаније. Иако тешко оболео, после операције у Скадру, није хтео да оде на опоравак док и последњи српски војник није укрцан на брод за Крф.

Враћамо сећање, које је у Монографији о Александру Карађорђевићу записао Бранислав Глигоријевић:

- Као и већина његових војника, регент Александар је на путу кроз Албанију преживео велике физичке патње. Био је упоран, баш као и они, и последњим делићима снаге настављао је да хода... Црногорски краљ Никола га је у Скадру, после тешке операције, молио и наговарао да пође с њим у Италију. Да је боље за његово здравље да је тамо, где би му италијански краљ ставио на располагање један од својих замкова на мору. А доцније, кад буде потребно, може се придружити својој војсци. Александар му је шкрто одговорио: "Ђедо, хвала теби и италијанском краљу. Али се ја од својих војника не могу раставити. Судбина њихова је и моја судбина".

Видо. Само се тишина чује. Иза тешких камених зидова маузолеја почива 1.289 српских јунака. Ходници костурнице, налик су на уске улице. Читав град мртвих! Свака касета са костима, једна је судбина. Сатрто огњиште, тамо, у отаџбини. А они, овде, у далекој земљи нису стигли ни да осете њену лепоту. Цвет лимуна био им је венац, уместо модре завичајне шљиве.

Читамо имена са касета: Милош Илић, редов, Драгутин Рељић, каплар, Јефтимије Стевановић... Васа Шајковић... Мирко Аћимовић, редов 8. пука, Глибовац код Смедеревске Паланке.

Имена... Имена, у белом мермеру. Свако име сложено ћириличним редом.

ПОД ОВИМ ЗНАКОМ
БЕШ ПОБЕДИТИ
МИЛАНСКИ ЕДИКТ
313 - 2013, СРБИЈА

IN HOC SIGNO
VINCES
EDICT OF MILAN
313 - 2013, SERBIA

Хладно је у овим ходницима костурнице кроз које, на тренутке промичу сенке. Тако нам се, у тренутку, учине људи који тумарају, тражећи неког свог у дубини. Пружају руке, као да желе да их додирну.

- Кога тражиш? - пита Данијел Мачетић.

- Презиме Јовановић - стиже одговор.

- То ти је у једанаестом квадрату - допире глас.

- Је ли неко твој?

- Није... Обећао сам другу да ћу му потражити деду... И донесем му фотографију плоче са именом - каже Данило Вујичић из Београда.

ПОД ОВИМ ЗНАКОМ
БЕШ ПОБЕДИТИ
МИЛАНСКИ ЕДИКТ
313 - 2013, СРБИЈА

IN HOC SIGNO
VINCES
EDICT OF MILAN
313 - 2013, SERBIA

РЕЧИ МИТРОПОЛИТА ДИМИТРИЈА У једној лађи, са Вида, умрле је испраћао и митрополит Димитрије. Над морем је одржао помен. Прелио је, вином воду. Личио је, у том тренутку, на свеца. Говорио је: "Острво Видо је српски Јерусалим. Нека оно буде збориште потомака ових мученика. А, ви, који сте преживели, казујте да су им гробови ови, морски вали."

У дну, на самом крају једног од ходника, на каменој полици, остављене свеће. Нису паљене. Босиљак и дрвени резбарени крстићи. У пластичним кутијицама остављено и грумење родне груде. "Брате, донела ти сестра комадић отаџбине за којом си чезуо". У потпису: Цвета (нечитко презиме), Јошаничка Бања. На другој страни, цигарете. Наслагане за читаву чету. Они који су их, овде, оставили ваљда су мислили да су их умрли били жељни у мукама.

У делу Маузолеја из ког се ходници рачвају у дубину, испод мозаика Христовог распећа, иконице и везени пешкири. Ко их је оставио? Нема потписа, али је вез очигледно настајао под прстима некога веома блиског. Сестре? Кћерке?

Неко је исплео и венац од кадифа, онакав, какав се ставља око иконе, уочи крсне славе. Неко, у флашици донео воду са завичајног извора. Мислио је, вероватно, да су умирали жедни.

ПОД ОВИМ ЗНАКОМ
БЕШ ПОБЕДИТИ
МИЛАНСКИ ЕДИКТ
313 - 2013, СРБИЈА

IN HOC SIGNO
VINCES
EDICT OF MILAN
313 - 2013, SERBIA

У сећању доктора Владимира Станојевића, лекара српске војске, санитарског ђенерала, који је на Виду видао ране умирућих, остало је забележено:

- Овде су стизали они којима није било спаса. Ни воду, ни храну, нису могли да примају. Довезени су, само да овде умру... Стотину и више умирало је у једном дану. Гомила људских лешева, наслаганих као метарска дрва. У висини више од човечијег раста. А у дужини пружала се на десетину метара и више. Сахрањивани су плитко, а кад ни у земљи више није било места, француска лађа их је, у зору, носила на југ острва и тамо их спуштала у море. Сваког дана долазила је лађа са гробарима да их потоваре и пренесу у Плаву гробницу, на чијем је дну вечни мир нашло најмање десет хиљада душа.

Излазимо из дома мртвих душа и, таман да се запитамо како то да овде, осим посетилаца, никог живог нема, пред нас је изашла девојка, која је управо очистила стазу од пристаништа. Сваки листић, сваку осушену иглицу четинара је покупила.

Ја сам Василика Петровић - пружила је руку.

- Петровић? Јесмо ли добро чули?

- Да, Петровић. Мој деда је Србин. Дошао је на Крф са војском. Оженио се мојом баком, Гркињом. Ја сам њихова најмлађа унука.

ПОД ОВИМ ЗНАКОМ
БЕШ ПОБЕДИТИ
МИЛАНСКИ ЕДИКТ
313 - 2013, СРБИЈА

IN HOC SIGNO
VINCES
EDICT OF MILAN
313 - 2013, SERBIA

- А, из ког краја Србије је твој деда?

- Живота! Шумадинац! Само ја никада нисам била тамо - говори Василика више на грчком. - Поверено ми је да се старам о Маузолеју. Вероватно је то и због деде.

Девојка прича да нема дана да, током летњих месеци, овде, неко из Србије не дође. Још бисмо с њом причали, али је већ време за договорени пут на пучину. Тамо, где су лађе одвозиле умрле.

(Наставиће се)